

2020

SANSKRIT — HONOURS

Paper : CC-2

(Critical Survey of Sanskrit Literature)

Full Marks : 65

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Section - A

(Marks : 30)

Unit - I

1. अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयस्य उत्तरं लेखनीयम्। 10×2
- (क) संवादसूक्तम् इति पदेन किं बुध्यते? ऋक्संहितायाः संवादसूक्तानां मध्ये चतुर्णां नामानि उल्लिख्य तेषु द्वयोः परिचयः सविस्तरं प्रदीयताम्। 2+2+6
- (ख) अथर्ववेदस्य नामान्तरद्वितयं सकारणं समुल्लिख्यताम्। आथर्वणसंहितायाः मन्त्राणां विषयानुसारं विभागं प्रदर्श्य तत्र भैषज्यमन्त्राणां परिचयं व्यक्तीकुरुत। 3+3+4
- (ग) यजुष्-शब्दस्य कोऽर्थः? किं वा यजुर्वेदस्य लक्षणम्? का नाम कृष्णयजुर्वेदस्य मुख्यतमा संहिता? किं वा शुक्लयजुर्वेदीयसंहितायाः नाम? यथाभिलाषं तयोरेकतरायाः उपजीव्यं समासेन उपस्थातव्यम्। 2+2+1+1+4
- (घ) ऋक्संहितायाम् ऋषिकाणाम् अवदानम् आलोच्यताम्। 10

Unit - II

2. दशप्रश्नाः समाधेयाः अतिसंक्षेपेण (तेषु न्यूनतया नवप्रश्नाः सुरगिरा देवनागरलिप्या च प्रदातव्याः)। 1×10
- (क) शाङ्खायन-ब्राह्मणस्य नामान्तरं किम्?
- (ख) गोपथब्राह्मणं कस्मिन् वेदे समाप्नातम्?
- (ग) शतपथब्राह्मणस्य कति शाखा?
- (घ) कृष्णयजुर्वेदस्य कस्यचिदारण्यकस्य नाम लिख्यताम्।
- (ङ) कस्मिन् वेदे किमपि आरण्यकं नाम्नातम्?

Please Turn Over

- (च) केनोपनिषद कस्मिन् वेदे आम्नाता?
(छ) सर्वानुक्रमणिका केन रचिता?
(ज) किं नाम वेदाङ्गं वेदोच्चारणविधिम् आलोचयति?
(झ) समुपलभ्यमानस्य निरुक्तग्रन्थस्य कः प्रणेता?
(ञ) कस्मिन् वेदाङ्गे नक्षत्राणामवस्थानम् आलोच्यते?
(ट) किं नाम वेदाङ्गं वेदपुरुषस्य मुखं स्मृतम्?
(ठ) वेदाङ्गच्छन्दोविषयकं किं तावत् सूत्रग्रन्थम्?

Section - C

(Marks : 15)

Unit - I

3. अधोलिखितयोः प्रश्नयोः एकतरस्य उत्तरं सुरगिरा देवनागरलिप्या च प्रदेयम्। 10
- (क) व्यासकृते महाभारते कति पर्वाणि दृश्यन्ते? तेषु प्रथमचतुष्टयस्य नामानि यथाक्रमेण उल्लिख्यन्ताम्। महाभारतस्य विरचनक्रमविषये विबुधानां मतानि प्रदर्शयन्ताम्। 1+2+7
- (ख) व्यासकृतस्य महाभारतस्य नामान्तरद्वयम् उल्लिख्यताम्। पाण्डवानाम् अज्ञातवासस्य कथा तत्र कस्मिन् पर्वणि उपलभ्यते? अज्ञातवासकाले पञ्चपाण्डवानां छद्म नामानि किमासन्? तत्र पाण्डवानाम् अज्ञातवासकाले यानि उपाख्यानानि विद्यन्ते तेषु कस्यापि द्वयस्य विवरणं प्रदातव्यम्। 2+1+2+5

Unit - II

4. एकः प्रश्नः समाधेयः। 5
- (क) संस्कृतदृश्यकाव्येषु महाभारतस्य प्रभावः
(ख) महाभारतस्य विषयमाहात्म्यम्।

Section - E

(Marks : 20)

Unit - I

5. अधोदत्तेषु यथेच्छं विषयमेकमधिकृत्य टीका लेखनीया। 5
- अष्टाध्यायी, महाभाष्यम्, चान्द्रव्याकरणम्

Unit - II

6. अतिसंक्षिप्ततया निम्नप्रदत्तेषु कस्यापि पञ्चकस्य उत्तरं प्रदातव्यम् (संस्कृतभाषया देवनागर्या लिप्या)। 2×5
- (क) नव्यन्यायप्रस्थानस्य जनकः कः? कस्तावत् तस्य ग्रन्थः?
- (ख) वैशेषिकमते पदार्थाः कति? के च ते?
- (ग) किं नाम सांख्यदर्शनस्य समानतन्त्रं दर्शनम्? कश्च तस्य प्रवक्ता?
- (घ) ईश्वरकृष्णप्रणीतस्य ग्रन्थस्य नाम लिख्यताम्। ग्रन्थस्यास्य कस्मिन् दर्शने अन्तर्भुक्तिः?
- (ङ) उपनिषदः मुख्यतः कस्य दर्शनप्रस्थानस्य अवलम्बनत्वेन गृह्यन्ते? तस्य दर्शनप्रस्थानस्य प्रधानं सम्प्रदायद्वयम् उल्लिख्यताम्।
- (च) बौद्धदर्शने कति आर्यसत्यानि स्वीकृतानि? कानि च तानि?
- (छ) चार्वाकशब्दस्य व्युत्पत्तिः प्रदर्शयताम्। तन्मतानुसारेण प्रमाणं किम्?

Unit - III

7. अधोलिखितेषु विषयमेकमाश्रित्य टिप्पणी कार्या। 5
- विश्वनाथः कविराजः, काव्यालङ्कारसूत्रवृत्तिः, काव्यादर्शः
-